

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до вивчення дисципліни
“УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ТА
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ”
для студентів спеціальності 051 – Економіка,
що навчаються за освітньо-професійною програмою
«Міжнародна економіка»
(магістерський рівень)**

**Дніпро НМетАУ
2020**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до вивчення дисципліни
“УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ТА
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ”
для студентів спеціальності 051 – Економіка,
що навчаються за освітньо-професійною програмою
«Міжнародна економіка»
(магістерський рівень)**

**Дніпро НМетАУ
2020**

УДК 339

Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю» для студентів спеціальності 051 – Економіка, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» (магістерський рівень) / Укл.: В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. – Дніпро: НМетАУ, 2020. – 57 с.

Містять програму навчальної дисципліни, зміст лекційного курсу, контрольні та дискусійні питання, питання підсумкового контролю знань, тематику рефератів та контрольних (індивідуальних) робіт, методичні вказівки до виконання контрольних (індивідуальних) робіт приклади тестових завдань з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю».

Призначені для студентів спеціальності 8.051 – Економіка, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» (магістерський рівень).

Друкується за авторською редакцією.

Укладачі: В.В. Білоцерківець, д-р екон. наук, проф.;
О.О. Завгородня, д-р екон. наук, проф.

Відповідальний за випуск В.М. Тарасевич, д-р екон. наук, проф.

Рецензент К.Ф. Ковальчук, д-р екон. наук, проф. (НМетАУ)

Підписано до друку 02.09.2020. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.
Облік.-вид. арк. 3,35. Умов. друк. арк. 3,31. Замовлення № ____.

Національна металургійна академія України
49600, м. Дніпро-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ

Зміст

1. Програма навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю»	4
2. Методичні вказівки до виконання контрольних (індивідуальних) робіт з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю»	31
3. Тематика контрольних (індивідуальних) робіт з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю»	42
4. Питання для підсумкового контролю з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю»	45
5. Приклади тестових завдань з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю»	48

1. Програма навчальної дисципліни

Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю

Спеціальність 051 Економіка (ЕК02)

Освітньо-професійна програма Міжнародна економіка

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті		
		1	2	3
Усього годин за навчальним планом, у т. ч.:	180	30	90	60
Аудиторні заняття, з них:	80	16	40	24
Лекції	40	8	24	8
Лабораторні роботи	0	0	0	0
Практичні заняття	24	0	8	16
Семінарські заняття	16	8	8	0
Самостійна робота, у тому числі при:	100	14	50	36
підготовці до аудиторних занять	40	8	20	12
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	12	3	9	0
виконанні курсових проектів (робіт)	0	0	0	0
виконанні індивідуальних завдань	12	0	0	12
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	36	3	21	12
Заходи семестрового контролю		семестрова (екзамен)	семестрова (екзамен)	підсумкова оцінка, семестрова (диф. залік)

Характеристика дисципліни

Навчальна дисципліна «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю» (УМКСтаЗЕД) відноситься до *обов'язкових* і входить до циклу дисциплін *професійної (фахової) підготовки* магістрантів, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» зі спеціальності 051 «Економіка».

Мета вивчення дисципліни – забезпечення компетентісно-орієнтованої підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері міжнародної економіки, формування у студентів розуміння умов, факторів та механізмів досягнення високих конкурентних позицій суб'єктів міжнародних економічних відносин на світовому та регіональних ринках, набуття вмінь аналізу зовнішньоекономічного середовища підприємницької діяльності, прийняття та реалізації ефективних управлінських рішень щодо зовнішньоекономічної діяльності, оцінювання їх ризиків та наслідків.

Дисципліна забезпечує набуття та розвиток наступних **програмних компетентностей**:

- ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК6. Здатність розробляти та управляти проєктами.
- ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.
- СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.
- СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.
- СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.
- СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

- СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально- економічні наслідки управлінських рішень.

- СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

- СК11. Здатність планувати і розробляти проєкти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

- ПКд1 Здатність діяти та взаємодіяти у міжнародному економічному середовищі.

- ПКд3. Здатність до критичного осмислення, адаптації та практичного застосування існуючих наукових підходів та теорій економічного управління до конкретних ситуацій у міжнародній економіці.

- ПКд4. Здатність оцінювати конкурентоспроможність і конкурентні позиції підприємств металургійного комплексу на внутрішньому та зовнішньому ринках, розробляти економічні стратегії забезпечення їх конкурентних переваг.

- ПКд5. Здатність до підтримки належного рівня економічних знань, поглибленого самонавчання із використанням сучасних освітніх і дослідницьких технологій у сфері міжнародної економіки, до формування додаткових компетенцій і підвищення рівня кваліфікації.

У результаті вивчення дисципліни студент одержує наступні **програмні результати:**

- ПРН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

- ПРН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

- ПРН4. Розробляти соціально-економічні проєкти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

- ПРН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

- ПРН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

- ПРН9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

- ПРН10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

- ПРН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

- ПРН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

- ПРН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

- ПРН15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

- ПРНд16. Демонструвати обізнаність на рівні новітніх досягнень економічної науки щодо засад, чинників та трендів розвитку сучасної міжнародної економіки, враховувати їх вплив на поведінку національних економічних суб'єктів при розробці та реалізації управлінських рішень з розвитку та провадження міжнародної економічної діяльності.

- ПРНд17. Критично осмислювати існуючі теорії економічного управління, адаптувати їх до конкретних ситуацій у міжнародній економіці.

- ПРНд18. Оцінювати та аналізувати конкурентоспроможність і конкурентні позиції підприємств металургійного комплексу, розробляти економічні стратегії забезпечення їх міжнародних конкурентних переваг.

- ПРНд19. Усвідомлювати необхідність навчання та самонавчання впродовж усього життя, прагнути професійного зростання, володіти прийомами та навичками самостійного опанування нових знань та вмінь.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- природу, закономірності та фактори розвитку конкуренції на локальному і глобальному рівнях;
- форми та механізми конкурентної взаємодії суб'єктів міжнародних економічних відносин;
- принципи та механізми управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств;
- характер, форми, моделі та конкурентні переваги кластерів у світовій економіці;
- національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн;
- механізми та інструментарій регулювання конкурентних відносин на національному та наднаціональному рівнях;
- перспективи та напрями забезпечення високого конкурентного статусу України у глобальному економічному просторі.
- основні види зовнішньоекономічної діяльності, специфіку форм і методів їх організації, мотивації та контролю;
- засади побудови та ефективного функціонування сучасних структур управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівня держави та підприємства;
- методичний та аналітичний інструментарій прийняття управлінських рішень у ключових сферах зовнішньоекономічної діяльності;

вміти:

- аналізувати і прогнозувати характер та глибину конкурентної взаємодії суб'єктів глобальної економіки;
- аналізувати та оцінювати міжнародну конкурентоспроможність підприємств;
- аналізувати та оцінювати умови розвитку міжнародної економічної діяльності в секторально-галузевому і регіонально-країновому розрізі;
- аналізувати і застосовувати інструменти і механізми конкурентної політики на різних фазах конкурентної взаємодії суб'єктів міжнародного бізнесу;
- описувати й аналізувати середовище зовнішньоекономічної діяльності підприємств з урахуванням особливостей країн їхньої діяльності та міжкультурних комунікацій;

- володіти навичками аналітичних досліджень зовнішньоекономічної діяльності із застосовуванням сучасних інформаційних технологій та методів моделювання;
- самостійно розробляти та презентувати заходи щодо ефективного розвитку зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта господарювання;
- оцінювати можливі ризики та наслідки управлінських рішень щодо зовнішньоекономічної діяльності.

Водночас дисципліна «УМКСтаЗЕД» спрямована на формування у студентів наступних **соціальних навичок та навичок успішності (soft skills)**:

- здатність донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду;
- здатність усвідомлювати культурне розмаїття сучасного міжнародного економічного середовища, поважати національні культурні відмінності та базові цінності національних бізнес-культур, толерантно реагувати на них;
- навички кроскультурної комунікації;
- прагнення до успіху;
- здатність управляти власним часом та навички командного time-менеджменту; ;
- здатність логічно, критично та самокритично мислити;
- здатність самостійно приймати рішення, сприймати критику та відстоювати власну позицію.

Форми контролю знань: екзамен, диференційований залік.

Критерії успішності – отримання позитивних оцінок за всіма формами контролю за 12-бальною **шкалою** оцінювання навчальних досягнень студентів та шкалою ECTS.

Засоби діагностики успішності навчання – комплекти білетів модульних контрольних робіт, екзаменаційних білетів та пакети індивідуальних завдань.

Набуті знання і вміння **використовуються** студентами під час проходження переддипломної практики та виконання випускової магістерської роботи, у подальшій професійній діяльності за фахом навчання.

Структура дисципліни

Модуль	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Шифр змістового модуля	Захід модульного контролю
1	Міжнародна конкуренція та конкурентоспроможність		
	<u>Лекції</u>		Екзамен
	1. Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність	4	
	2. Стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємств та кластери у системі її формування.	4	
	<u>Семінари</u>		
	1. Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність.	4	
	2. Стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємств та кластери у системі її формування.	4	
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність.	3	
	Підготовка до аудиторних занять	8	
	Підготовка до модульного контролю	3	
	Усього:	30	

Управління міжнародною конкурентоспроможністю: середовище, мікро- та макроекономічні основи, національні особливості

2	<u>Лекції</u>		Екзамен
	1. Регіональні та локальні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю та управління нею в умовах транзитивних економік.	4	
	2. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті інтеграції.	2	
	<u>Практичні роботи</u>		
	1. Регіональні й локальні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю та управління нею в умовах транзитивних економік.	4	
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті інтеграції.	12	
	Підготовка до аудиторних занять	5	
	Підготовка та складання екзамену	3	
	Усього:	30	

3	Сучасні глобальні та цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю		
	<u>Лекції</u>		Екзамен
	1. Сучасні конкурентні політики країн та їх координація.	2	
	2. Глобальна конкурентоспроможність.	4	
	3. Цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю.	2	
	<u>Практичні роботи</u>		
	1. Глобальна конкурентоспроможність.	4	
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю.	9	
	Підготовка до аудиторних занять	6	
	Підготовка та складання екзамену	3	
	Усього:	30	

Зовнішньоекономічна діяльність: зміст, види, засади провадження та регулювання			
4	<u>Лекції</u>		Екзамен
	1. Зовнішньоекономічна діяльність: суб'єкти, види та показники.	2	
	2. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	4	
	3. Менеджмент та організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	4	
	<u>Семінари</u>		
	1. Зовнішньоекономічна діяльність: суб'єкти, види та показники.	2	
	2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	4	
	3. Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	2	
	<u>Самостійна робота</u>		
	Підготовка до аудиторних занять	9	
	Підготовка та складання екзамену	3	
	Усього:	30	

Стратегія розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства			
5	<u>Лекції</u>	Індивідуальне завдання	
	1. Стратегічні управлінські рішення у зовнішньоекономічній діяльності.		2
	2. Організація виходу підприємства на зовнішні ринки.		2
	<u>Практичні роботи</u>		
	1. Стратегія розвитку та планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.		4
	2. Організація виходу підприємства на зовнішні ринки.		4
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.		6
	<i>Виконання індивідуального завдання</i>		
1. Організація виходу підприємства на зовнішні ринки. Управління експортним процесом.	6		
Підготовка до аудиторних занять	6		
Усього: 30			

6	Управління ефективністю та ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства		
	<u>Лекції</u>		Індивідуальне завдання
	1. Оцінювання та аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	2	
	2. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності.	2	
	<u>Практичні роботи</u>		
	1. Оцінка, аналіз та фактори ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	4	
	2. Цінова політика підприємства на зовнішніх ринках.	2	
	3. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності.	2	
	<u>Самостійна робота</u>		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
	1. Цінова політика підприємства на зовнішніх ринках.	6	
	<i>Виконання індивідуального завдання</i>		
	1. Оцінювання ефективності та ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	6	
	Підготовка до аудиторних занять	6	
	Усього:	30	

Зміст дисципліни
Лекційний курс

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність. Економічна сутність конкуренції та її роль у ринковій економіці. Міжнародна конкуренція. Види конкурентних середовищ та фактори впливу на конкуренцію. Поняття конкурентоспроможності. Міжнародна конкуренція і конкурентоспроможність. Конкурентоспроможність підприємства, товару. Міжнародний ринок та ринкові ніші. Підприємство і конкурентоспроможність галузі та національної економіки.	4
2	Стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємств та кластери у системі її формування. Типологія стратегій міжнародної конкурентоспроможності підприємства. Еволюція підходів до формування міжнародних стратегій підприємства. Стратегія збільшення обсягів виробництва. Принципи формування стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємства. Види стратегій міжнародної конкурентоспроможності. Стратегічні можливості діяльності фірми на світовому ринку. Конкурентні стратегії у сфері масового виробництва. Теорія і моделі формування та конкурентоспроможності кластерів. Теорії А. Маршала та М. Вебера. Моделі Ф. Перру та Д. Дарвента. Стратегії регіонального розвитку та формування індустріальних кластерів. «Теорія ромба» М. Портера і формування конкурентних переваг. Кластерні стратегії створення конкурентних переваг. Принципи класифікації кластерів. Кластеротворення: передумови, механізми, стратегії. Формування кластерів у металургійній	4

	промисловості: ядро та допоміжні підприємства. Типові стратегії фірми за М. Портером. Конкурентні стратегії у гірничо-металургійному комплексі.	
3	Регіональні та локальні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю та управління нею в умовах транзитивних економік. Регулювання конкуренції. Роль уряду в досягненні конкурентоспроможності країни. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах. Американська (ліберальна) модель регулювання. Німецька модель господарювання. Англійська (європейська кейнсіанська) модель ринкової економіки. Японська модель регулювання ринкових відносин. Управління міжнародною конкурентоспроможністю металургійної промисловості в країнах економічних лідерах. Моделі ринку в країнах, що розвиваються. Особливості управління міжнародною конкурентоспроможністю в перехідних економіках. Проблема побудови консенсусу навколо стратегії розвитку перехідних економік. Завдання стратегії зростання та передумови посилення міжнародної конкурентоспроможності України.	4
4	Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті інтеграції. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті розвитку економіки Європейського союзу. Трансформації в управлінні міжнародною конкурентоспроможністю в умовах обмежень, викликаних пандемією COVID-19. Стратегічні пріоритети Північноамериканської зони вільної торгівлі (NAFTA/USMCA) та національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності.	2

	Моделі і стратегії розвитку країн Південно-східної Азії, АСЕАН.	
5	Сучасні конкурентні політики країн та їх координація. Еволюція інституцій регулювання міжнародних економічних відносин. Міжнародне регулювання руху товарів, послуг і продуктів інтелектуальної власності. Роль Світової організації торгівлі. Регулювання міжнародних фінансових відносин. Роль Міжнародного валютного фонду. Роль Міжнародного банку реконструкції і розвитку. Роль Світового банку. Проблеми реформування міжнародних економічних організацій.	2
6	Глобальна конкурентоспроможність. Суть, причини і тенденції глобалізації. Особливості конкуренції у глобальних галузях. Джерела конкурентних переваг і перешкоди для глобальної конкуренції. Глобальні стратегії підприємств. Порівняння глобальної та багатонаціональної стратегії підприємства. Глобальні та багатонаціональні стратегії підприємств металургійного комплексу. Проблеми підвищення міжнародної конкурентоспроможності слаборозвинених економік в умовах глобалізації. Економічні моделі і стратегії для країн, що розвиваються. Стратегія сталого розвитку, імовірні межі її використання, особливості її застосування в Україні.	4
7	Цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю. Проблеми управління міжнародною конкурентоспроможністю в світлі цивілізаційних викликів. Постіндустріальне і постекономічне суспільства: дилема чи тотожність. Проблеми управління міжнародною конкурентоспроможністю металургійних підприємств в умовах становлення постіндустріального суспільства. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та економічні аспекти зіткнення і взаємодії цивілізацій.	2

8	Зовнішньоекономічна діяльність: суб'єкти, види та показники. Зміст, ознаки, суб'єкти та об'єкти зовнішньоекономічної діяльності (далі - ЗЕД). Право здійснення ЗЕД. Мотивація, принципи та фактори здійснення ЗЕД. Основні форми ЗЕД та їх характеристика. Система показників та форми прояву ефектів ЗЕД. Облік зовнішньоекономічних операцій, звітність та аудит суб'єктів ЗЕД. Законодавча база провадження ЗЕД в Україні. Правові режими для іноземних суб'єктів господарської діяльності.	2
9	Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Мета, напрями та рівні регулювання ЗЕД. Органи державного управління регулювання ЗЕД та їх повноваження. Методи та інструменти державного регулювання ЗЕД. Тарифне на нетарифне регулювання зовнішньої торгівлі. Заходи щодо захисту економічної конкуренції в галузі зовнішньоекономічної діяльності. Оподаткування ЗЕД та податкові преференції експортерам. Державне регулювання іноземних інвестицій. Упорядкування валютного обігу, валютне регулювання та регулювання платіжного балансу. Над- та міждержавне регулювання ЗЕД,	4
10	Менеджмент та організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Менеджмент ЗЕД як різновид управлінської діяльності. Загальні та специфічні функції управління ЗЕД підприємства. Процес прийняття управлінського рішення та його особливості у сфері ЗЕД. Фактори, що впливають на організацію та розвиток ЗЕД підприємства. Принципи побудови та моделі організації ЗЕД підприємства. Централізація та децентралізація функцій управління ЗЕД.	4

	Управління зовнішньоекономічною діяльністю у мультикультурному середовищі.	
11	Стратегічні управлінські рішення у зовнішньоекономічній діяльності. Місія, цілі, дилема «глобалізація - національна відданість» та стратегічні профілі міжнародних компаній (етноцентризм, поліцентризм, регіоноцентризм і геоцентризм). Імперативи, рівні та етапи розробки і реалізації стратегії розвитку ЗЕД підприємства. Види стратегій ЗЕД підприємства та їх характеристика. Зовнішньоекономічний потенціал підприємства, його оцінка та фактори формування. Методи оцінки зовнішньоекономічної ситуації та вибору напрямів розвитку ЗЕД підприємства.	2
12	Організація виходу підприємства на зовнішні ринки. Форми та методи організації міжнародної торгівлі. Мотиви виходу підприємства на зовнішній ринок. Узагальнений алгоритм зовнішньоторговельної операції, її транспортне забезпечення та документарне оформлення. Пошук, вибір та встановлення контакту із закордонним партнером. Особливості міжнародних розрахунків за зовнішньоторговельними контрактами. Умови набуття підприємством статусу авторизованого економічного оператора. Митне оформлення та митні платежі. Засади співпраці із торговими посередниками в експортно-імпортному процесі. Характеристика та класифікація торгових посередників за обсягом повноважень і за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках. Принципи та способи винагороди торгових посередників.	2

13	Оцінка, аналіз та фактори ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Роль і методи контролю ЗЕД підприємства. Економічна та управлінська ефективність ЗЕД. Загальні методичні засади оцінювання ефективності зовнішньоекономічних операцій. Система показників результативності та ефективності ЗЕД підприємства. Ефективність експортно-імпортних операцій та методика її розрахунку. Вплив умов міжнародних розрахунків на ефективність ЗЕД.	2
14	Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності. Ризики зовнішньоекономічної діяльності: зміст, джерела, класифікація та методичні підходи до оцінювання. Засади та методи управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності. Страхування та його специфіка у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Захист від валютних ризиків при укладанні експортно-імпортних контрактів. Перестрахування та гарантійне страхування ризиків ЗЕД. Основні ризики зовнішньоторговельних контрактів та напрями їх мінімізації.	2

Практичні заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Регіональні й локальні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю та управління нею в умовах транзитивних економік. Роль уряду в досягненні конкурентоспроможності країни. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в	4

	перехідних економіках. Стратегії зростання та передумови посилення міжнародної конкурентоспроможності України (розв'язання пошуково-аналітичних та ситуаційних вправ).	
2	Глобальна конкурентоспроможність. Особливості конкуренції у глобальних галузях. Глобальні стратегії підприємств. Економічні моделі і стратегії для країн, що розвиваються (розв'язання пошуково-аналітичних та ситуаційних вправ).	4
3	Стратегія розвитку та планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Стратегія розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Організація зовнішньоекономічної діяльності у міжкультурному середовищі (розв'язання пошуково-аналітичних та ситуаційних вправ).	4
4	Організація виходу підприємства на зовнішні ринки. Узагальнений алгоритм зовнішньоторговельної операції, її транспортне забезпечення та документарне оформлення. Митне оформлення та митні платежі (розв'язання пошуково-аналітичних та ситуаційних вправ).	4
5	Оцінка, аналіз та фактори ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Ефективність експортно-імпортних операцій та методика її розрахунку. Аналіз виконання зобов'язань за зовнішньоторговельними контрактами. Вплив умов міжнародних розрахунків на ефективність ЗЕД (розв'язання пошуково-аналітичних вправ).	4
6	Цінова політика підприємства на зовнішніх ринках. Обґрунтування ціни експортованого та імпортованого товару. Система цінових знижок. Цінові комерційні та технічні	2

	поправки, їх врахування у ціноутворенні (розв'язання практичних розрахунково-аналітичних вправ).	
7	Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності. Засади оцінювання та методи управління ризиками ЗЕД підприємства (розв'язання пошуково-аналітичних вправ.)	2

Семінарські заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність. 1. Економічна сутність конкуренції та її роль у ринковій економіці. 2. Міжнародна конкуренція. 3. Міжнародний ринок та ринкові ніші.	4
2	Стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємств та кластери у системі її формування. 1. Еволюція підходів до формування міжнародних стратегій підприємства. 2. Види стратегій міжнародної конкурентоспроможності. 3. Теорія і моделі формування та конкурентоспроможності кластерів. 4. Кластерні стратегії створення конкурентних переваг.	4
3	Зовнішньоекономічна діяльність: види, суб'єкти та показники. 1. Зовнішньоекономічна діяльність: сутність, суб'єкти, умови, мотивація, принципи. 2. Основні види зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних комерційних операцій. 3. Характеристики основних функціональних сфер сучасного міжнародного бізнесу. 4. Стан, структура, результати та перспективи розвитку ЗЕД підприємств України.	2

4	Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. 1. Національні пріоритети розвитку міжнародної економічної діяльності України. Експортна стратегія України. 2. Тарифне регулювання ЗЕД в Україні. Митний кодекс та митний тариф України. 3. Напрями та інструменти нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі в Україні. 4. Особливості нетарифного захисту ринків металопродукції країн ЄС та США. 5. Державне регулювання платіжного балансу та валютна політика НБУ.	4
5	Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 1. Рівні та функції управління зовнішньоекономічною діяльністю. 2. Фактори і принципи побудови організаційних структур управління ЗЕД підприємства 3. Типові організаційні структури управління ЗЕД підприємства та їх порівняльна характеристика. 4. Централізація і децентралізація управління ЗЕД підприємства.	2

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Конкуренція і міжнародна конкурентоспроможність. Конкурентна динаміка та її категорії. Конкурентний процес. Конкурентна зміна. Конкурентний розвиток [Осн. 2, с. 75-89; 8, с. 18-36].	3

2	Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті інтеграції. Особливості національних стратегій міжнародної конкурентоспроможності та перспективи розвитку Азійсько-Тихоокеанського регіону [Осн. 2-3; 14; Дод. 4-5].	12
3	Цивілізаційні виміри управління міжнародною конкурентоспроможністю. Цивілізаційні комунікаційні процеси та підвищення міжнародної конкурентоспроможності: Схід - Захід, Північ – Південь [Осн. 8-9, 11; Дод. 4; 8]	9
4	Планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності як функція управління підприємством. Зміст, задачі, особливості та види планування ЗЕД. Методи та інформаційно-аналітичне забезпечення планування ЗЕД. Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності як функція управління підприємством. Зміст, задачі, особливості та види планування ЗЕД. Методи та інформаційно-аналітичне забезпечення планування ЗЕД. Міжнародні маркетингові дослідження. [Осн. 5; 7; 11].	6
5	Цінова політика підприємства на зовнішніх ринках. Класифікація цін світового ринку. Цінові та валютні умови зовнішньоторговельних контрактів. Ціноутворюючі фактори та методика розрахунку експортних цін. Середньовитратний та маржинальний підходи до ціноутворення. Цінова політика проникнення на новий ринок, політика «зняття вершків», політика збиткового лідера, політика захоплення ринку, політика «витрати + », демпінг [Осн. 2; 7; 9; 12].	6

Індивідуальні завдання

№№ з/п	Назва завдання та його зміст	Тривалість (годин)
1	Організація виходу підприємства на зовнішні ринки. Управління експортним процесом.	6
2	Оцінювання ефективності та ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	6

Рекомендована література

Основна література

1. Білоцерківець В.В., Завгородня О.О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю. Частина 1: Конспект лекцій з дисципліни для студентів. – Дніпро: НМетАУ, 2019. – 49 с.

2. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю»: конспект лекцій в 2-х част. для студентів спеціальності 051 – економіка, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» (магістерський рівень) / Укл.: В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. – Ч.П. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. – Дніпро: ПБП «ПрінтЕРА», 2019. – 128 с.

3. Антонюк П.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації / П.Л. Антонюк. - К.: КНЕУ, 2004.

4. Білоцерківець В.В. Нова економіка: зміст та еволюція: монограф. / В.В. Білоцерківець. – Д.: Січ, 2013.

5. Дахно І.І. Зовнішньоекономічний менеджмент. Навч. посіб. / І.І. Дахно, Г.В. Бабіч, В.М. Барановська та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 568 с.

6. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку/ За ред. акад. НАН України В.М. Геєця: К.: Ін-т екон. прогнозів. ; Фенікс, 2003.
7. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник. 4-те вид., перероб. та доп. / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова, В.В. Ковалевський та інш. - К.: Освіта України, 2012. – 272 с. [Електронний ресурс – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1367>]
8. Козик В.В. Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак, Я.С. Карп'як. – Львів: «Магнолія 2006», 2014. – 512 с.
9. Козенков Д.Є., Сидоренко Л.Ю. Управління міжнародною конкурентоспроможністю: конспект лекцій в 2-х част. - Дніпропетровськ: НМетАУ, 2015.
10. Сучасна міжнародна економіка : підруч. [Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Золотарьова О.В. та ін.]; за ред. В.М. Тарасевича. – Дніпро : ПБП «Економіка», 2019. – 386 с.
11. Торгова Л.В. Основи зовнішньоекономічної діяльності : Навчально-методичний посібник / Л.В. Торгова, О.В. Хитра. - Львів: «Новий світ – 2000», 2011. - 512 с.
12. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / С.Є. Хрупович. – Тернопіль, 2017. - 137 с. [Електронний ресурс – Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/22432/5/Navch_Posibnyk-ZED_2017.pdf]

Додаткова (допоміжна) література

1. Білоцерківець В.В., Завгородня О.О. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Практикум / Укл.: В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. - Дніпро: ПБП «ПрінТЕРА», 2019. - 88 с.
2. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю» для студентів спеціальності 051 – економіка, спеціалізації «Міжнародна економіка» / Укл.: В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. – Дніпро: НМетАУ, 2019. – 60 с.

3. Робоча програма, індивідуальні завдання та методичні вказівки до вивчення дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю» для студентів спеціальності 8.051 – Економіка (магістерський рівень). Частина I / Укл.: В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. – Дніпро: НМетАУ, 2019. – 45 с.

4. Методичні вказівки до виконання контрольної (індивідуальної) роботи з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю» для студентів, які заочно навчаються за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» другого (магістерського) рівня підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка». Частина II/ Укл.: В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня. – Дніпро: НМетАУ, 2020.

5. Структурні зміни у світовій торгівлі як чинник розвитку внутрішнього ринку України: колективна монографія/ за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НААН України Т.О. Осташко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – К., 2019. – 350 с. [Електронний ресурс – Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/310.pdf>]

6. Резнікова Н. Глобальна економічна взаємозалежність: монограф. / Н. Резнікова. – К.: ТОВ «Вістка», 2013.

7. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Навч. посіб. / За ред. І.Ю. Сіваченка, Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової. – К.: ЦУЛ, 2010.

8. Білоцерківець В.В. Пріоритети управління конкурентоспроможністю національних економік або чи є альтернативи інноваційному шляху розвитку в глобальній гонитві за лідерством? Частина I. [Електронний ресурс] / В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня, О.О. Алсуф'єва // Проблеми економіки та політичної економії. – 2018. - №2. - С. 70-93. – Режим доступу: http://politeco.nmetau.edu.ua/journals/2/3_a_ua.p

9. Білоцерківець В.В. Пріоритети управління конкурентоспроможністю національних економік або чи є альтернативи інноваційному шляху розвитку в глобальній гонитві за лідерством? Частина II. [Електронний ресурс] / В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня, А.О. Єфіменко, О.А. Михайленко // Проблеми економіки та політичної економії. – 2019. - №1. - С. 8-23. – Режим доступу: http://politeco.nmetau.edu.ua/journals/8/1_a_ua.p

Ресурси Інтернет:

1. European Commission. Eurostat [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
2. European Commission. TRADE HELPDESK [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>
3. International Monetary Fund [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://imf.org>
4. OECD.StatExtracts [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stats.oecd.org>
5. The National Bureau of Economic Research [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nber.org>
6. The World Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.worldbank.org/>
7. United Nations Conference on Trade and Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unctad.org/en/Pages/statistics.aspx>
8. World Economic Forum. The Global Competitiveness Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.weforum.org>
9. World Steel Association [E-resource]. – Available at: <https://www.worldsteel.org/>
10. Офіційний Web-портал Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
11. Офіційний Web-портал Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.incoterms.zed.ua/>
12. Офіційний Web-портал Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
13. Офіційний Web-портал Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
14. Офіційний Web-портал Торгово-промислової палати України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uccr.org.ua/>
15. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.biblvnadm.org.ua

16. Інтернет-ресурси для економістів міжнародників [Електронний ресурс].
– Режим доступу: http://nmetau.edu.ua/file/internet_dzerela_mek.pdf

Укладачі:

д-р екон. наук, проф.

Олена ЗАВГОРОДНЯ

д-р екон. наук, проф.

Володимир БІЛОЦЕРКІВЕЦЬ

Завідувач кафедри міжнародної економіки, політичної економії та управління:

д-р екон. наук, проф.

Віктор ТАРАСЕВИЧ

Програму затверджено на засіданні ГЗЯОП «Міжнародна економіка» зі спеціальності 051-"Економіка" (ОКР - магістр)
протокол № ____1____ від \"__7__\" вересня 2020 року.

Гарант:

д-р екон. наук, проф.

Віктор ТАРАСЕВИЧ

Узгоджено:

Начальник навчального відділу:

Володимир ПУЛЬПІНСЬКИЙ

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольних (індивідуальних) робіт з дисципліни

“ Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю ”

Загальні вимоги до виконання контрольної (індивідуальної) роботи з дисципліни

“ Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю ”

2.1. Мета і завдання контрольної (індивідуальної) роботи

Контрольна робота з «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю» є невід’ємною складовою частиною усього учбового процесу і являє собою важливу форму самостійної роботи студентів по вивченню дисципліни.

Виконання контрольної (індивідуальної) роботи направлене, з одного боку, на більш глибоке вивчення економічних проблем, з іншого боку, на вироблення у студентів елементарних навичок наукового дослідження, економічного мислення.

Контрольна робота відображає рівень теоретичних знань студента, отриманих в ході вивчення даної дисципліни, і здатність застосовувати їх в реальному житті.

Порядок виконання контрольної (індивідуальної) роботи наступний:

1. Вибір теми, складання і затвердження плану.
2. Вивчення наукової літератури, статистичного матеріалу.
3. Написання контрольної (індивідуальної) роботи.
4. Оформлення контрольної (індивідуальної) роботи.
5. Захист.

2.2. Вибір теми, складання і затвердження плану

Написання контрольної (індивідуальної) роботи починається з вибору теми. Тематика контрольних робіт розробляється викладачем, який читає

лекційний курс, і надається студентам. Відповідно до двох останніх цифр номеру залікової книжки студента групи відбувається закріплення за ним варіанту контрольної (індивідуальної) роботи.

Визначившись з варіантом контрольної (індивідуальної) роботи, студент приступає до підбору і вивчення літератури. Значну допомогу в цьому йому може надати перелік літератури (підручників, навчальних посібників, монографій, наукових статей і т.п.), наданий викладачем у ході читання лекцій, а також тематичний каталог учбово-методичного кабінету кафедри міжнародної економіки, політичної економії та управління НМетАУ (ауд. 201, з 13.00 до 16.30).

У процесі вивчення основної і додаткової літератури студент складає план контрольної (індивідуальної) роботи, який складається з вступу, трьох-чотирьох вузлових питань, висновку, списку літератури, що використовується.

План узгоджується з керівником, після чого студент приступає до написання тексту контрольної (індивідуальної) роботи.

2.3. Написання тексту контрольної (індивідуальної) роботи

Обсяг контрольної (індивідуальної) роботи в рукописному варіанті повинен складати в середньому 15-20 сторінок.

Робота починається з вступу, обсяг якого не повинен перевищувати 1-2 сторінки. У вступі розкривається актуальність вибраної теми, міра її теоретичної розробки, вказуються основні дискусійні питання, формулюється мета написання роботи і дається пояснення загальної логіки викладу матеріалу.

Далі викладається основна частина, в якій розкривається зміст теми.

Виклад кожного розділу доцільно починати з постановки питання, із з'ясування змісту економічних явищ, що аналізуються і реальних процесів. Потім треба перейти до характеристики властивих даним процесам меж і особливостей, показати різноманіття форм вияву і відобразити їх розвиток. Кожне положення роботи не повинно бути просто декларовано. Його потрібно підкріпити аргументованими роз'ясненнями і науково обґрунтованими доказами.

При написанні контрольної (індивідуальної) роботи обов'язково потрібно враховувати специфіку даної дисципліни. У економічний аналіз залучаються не тільки зовнішні форми економічних закономірностей - конкретні

інституціональні форми і інструменти, керуючі процесом виробництва, обміну, розподілу і споживання матеріальних благ і послуг. Тому при виборі теми контрольної (індивідуальної) роботи потрібно чітко визначити практичну спрямованість дослідження і при підборі літератури особливу увагу приділити конкретному економіко-статистичному матеріалу. Це можуть бути фінансові і бухгалтерські звіти підприємств, статистичне зведення, бюлетені, матеріали маркетингових і соціологічних досліджень.

У тексті контрольної (індивідуальної) роботи обов'язково повинні використовуватися основні елементи економічного аналізу: графічне або математичне моделювання, зведені таблиці і діаграми.

На закінчення автор повинен чітко сформулювати основні теоретичні висновки і практичні рекомендації, що органічно витікають з кожного питання його роботи. По своєму об'єму висновок не повинен перевищувати 2 сторінки.

Консультуючись з викладачем в процесі написання роботи, студент може отримати відповіді на всі питання, що його цікавлять.

Готову контрольну роботу студент повинен здати до учбово-методичного кабінету кафедри МЕПЕУ (ауд. 201, з 13.00 до 16.30) не пізніше ніж за 20 календарних днів до іспиту. **Викладач перевіряє роботу в 14 денний строк з дня здачі роботи до кабінету.**

2.4. Оформлення контрольної (індивідуальної) роботи

Контрольна робота може бути виконана як російською, так і українською мовою.

Перша сторінка роботи – титульний аркуш (див. додаток 1). На другій сторінці наводиться план роботи з вказівкою номерів сторінок, які відповідають питанням і підпитанням роботи (див. додаток 2). Текст роботи пишеться на одній стороні стандартного аркуша (формат А4) розбірливо і акуратно.

Допускається представлення контрольної (індивідуальної) роботи у вигляді комп'ютерного роздруку (Times New Roman, 14; міжсточний інтервал – 1,5; всі поля – 2 см; абзацний відступ 1,25-1,27 см: нумерація сторінок у правому верхньому куті; форматування тексту по ширині). Обов'язковою умовою є наявність полів для зауважень рецензента і нумерація сторінок. Нумери сторінок необхідно розміщувати в правому верхньому куту. На перших трьох сторінках номери не проставляються.

У список літературних джерел, що розташований в кінці контрольної (індивідуальної) роботи, включається література, яка безпосередньо використана при написанні роботи (вона цитувалася, на неї посилалися або вона послужила відправною точкою при формуванні концепції автора).

Список літератури формується в наступному порядку:

- 1) законодавчі акти України в хронологічному порядку їх прийняття;
- 2) монографії, збірники, статті - в алфавітному порядку прізвищ авторів; що не мають на титульному аркуші автора - в алфавітному розташуванню заголовків.

Зразок бібліографічного оформлення літературних джерел наведений в додатку 3.

Всі цитати, що наводяться в роботі, беруться в лапки. При пропуску слів ставлять крапки. При цьому необхідно стежити, щоб таке скорочення не відбилося на значенні цитат. Необхідні пояснення можуть вміщуватися в самому тексті в дужках або у виносках і обов'язково обумовлені, щоб читач бачив, що обмовка належить автору, а не джерелу, що цитується. Звичайно це робиться вказівкою ініціалів автора контрольної (індивідуальної) роботи в лапки.

Всі цитати і статистичні дані повинні мати посилання на джерела. Допускається два варіанти оформлення посилань:

- посилання наводиться внизу сторінки і відділяється від тексту горизонтальною лінією. У посиланнях на книги вказується прізвище і ініціали автора, повна назва книги, видавництво, рік видання і кількість сторінок (див. додаток 4а). При декількох посиланнях на одне і те ж джерело на одній сторінці (якщо вони йдуть підряд) досить, не повторюючи його назви, писати “Тамо ж, - З.”. У випадку, коли неодноразово цитується одна і та ж робота, можна не повторювати її кожний раз, а обмежитися прізвищем і ініціалами автора і вказівкою “Вказ. прац., - З.”;
- посилання у вигляді [№, с. З], де № - номер літературного джерела в списку літератури, що використовується, З - номер сторінки, з якої взята цитата (див. додаток 4 б).

У разі посереднього цитування, перед назвою джерела ставиться “див. там-то”.

Таблиці, що наводяться в тексті, графіки, діаграми, математичні моделі повинні бути правильно оформлені.

Таблиці нумеруються арабськими цифрами в межах розділу (питання). У правому верхньому куту таблиці над заголовком вміщується напис “Таблиця” з вказівкою номера таблиці. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, розділеного крапкою (див. додаток 5 а).

Рисунки (графіки, схеми, різні діаграми) також нумеруються в межах розділу. Нумерації складаються з слів “Рисунок” (графік, діаграма), номер розділу, крапка, номер малюнка в розділі. Найменування малюнка вміщують над ілюстрацією, номер малюнка - під нею (див. додаток 5 б).

При першому посиланні на рисунок (таблицю) вказується його (її) повний номер, при повторному посиланні додають “див.”, наприклад “див. рис. 2.1”. Якщо в роботі одна таблиця (рисунок), її (його) не нумерують і слова “Таблиця” (“Рис.”) не пишуть.

Порушення вимог до оформлення контрольної (індивідуальної) роботи призводить до необхідності її переробки.

2.5. Забезпечення принципів академічної доброчесності та проведення самоперевірки роботи на плагіат з використанням програмного забезпечення¹

Академічний процес передбачає виконання умов академічної доброчесності та недопущення в роботах плагіату. Контроль за дотриманням академічної доброчесності претенденти освіти реалізують на основі онлайн-сервісів в мережі Інтернет та їх локалізації в програмному забезпеченні. Переважна більшість онлайн-сервісів доступна в пошуковій системі Google за запитом «антиплагіат онлайн сервіси». Приклади рекомендованих он-лайн сервісів перевірки на плагіат:

- StrikePlagiarism – <http://Plagiat.pl/>
- Advego Plagiatius – <https://advego.com/plagiatius/>
- Copyscape – <https://www.copyscape.com/>
- Contentyoda – <http://contentyoda.com/>
- Viper – <http://www.scanmyessay.com> (лише для англ. текстів)

¹ Підрозділ 2.5 підготовлено к.е.н., доц., доцентом кафедри МЕПЕУ Леонідовим І.Л.

Процес контролю на плагіат на базі он-лайн сервісів охоплює три основні етапи: налаштування, перевірка, результат.

Етап налаштування: у наведених он-лайн сервісах перевірка на плагіат реалізується у кількох режимах: веб-сторінка, текст тощо. Скажімо, для перевірки на плагіат фрагмента тексту введенного в буфер обміну необхідно в розділі «Режим» відмітити опцію «Перевірка тексту» і вставити скопійований уривок в поле для аналізу. В налаштуваннях «Перевірка унікальності» визначається глибокий або швидкий режим. Система також може надавати можливість перевіряти унікальність текстів з використанням спеціалізованих бібліотек: аналітики LEXPRO, медицини, дисертацій, авторефератів та інших розділів. По закінченню налаштувань активується процес пошуку через клік по кнопці «Пошук плагіату» для отримання результату.

Етап перевірки: в он-лайн сервісах моніторинг на плагіат здійснюється в автоматичному режимі відповідно до заданих налаштувань. Період обробки одного документу триває від 1-ї до 24-х годин безперервної роботи програмного забезпечення та комп'ютерного пристрою.

Етап результату: по закінченню етапу перевірки видається підсумкова інформація про наявність плагіату. Звіт системи містить перелік частин тексту, які система визнала плагіатом. В ньому різними кольорами будуть виділені частини тексту, відносно яких знайдені збіги (скажімо, червоним – два і більше джерела, включаючи цифри відсотку плагіату на ній). В звіті системи на додаток до сервісу перевірки унікальності тексту можуть бути надані результати сервісів перевірки його читабельності, воднянистості, релевантності, переспаму, SEO-аналізу тексту (щільність ключових слів, частотність, стоп-слова, водність, класична і академічна нудота, граматичні помилки), перевірки орфографії, онлайн-транслітерації; генератору URL.

5.

2.6. Захист контрольної (індивідуальної) роботи

Керівник роботи перевіряє контрольну роботу та виставляє попередню оцінку. Якщо оцінка позитивна, робота допускається до захисту. На роботі зазначається «До захисту», ставиться дата та підпис викладача.

При підготовці до захисту студенту потрібно уважно ознайомитися з критичними зауваженнями рецензента, додатково вивчити питання, що викликали ці зауваження.

Захист контрольної (індивідуальної) роботи складається з доповіді студента (5 - 7 хвилин) по виконаній роботі та у відповідях на питання, які поставлені в рецензії керівником або виникли в ході захисту. Після цього визначається захищена чи не захищена контрольна робота.

Оцінювання контрольної (індивідуальної) роботи здійснюється викладачем, на роботі ставиться надпис «Захищено», дата та підпис викладача. Захищена контрольна робота виступає допуском студента до складання іспиту з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю».

Міністерство освіти та науки України
Національна металургійна академія України

Кафедра міжнародної економіки, політичної економії та управління

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю та
зовнішньоекономічною діяльністю»
на тему: «Вплив міжнародної економічної інтеграції на національну валюту»

Виконав:

студент гр. ЕК902-15м
Петров А.С.

/ підпис /

Перевірив:

д.е.н, проф.
Білоцерківець В.В.

/ підпис /

Дніпро 2020

Додаток 2

Зразки оформлення плану контрольної (індивідуальної) роботи

План роботи

	стор.
ВСТУП.	3
1. Міжнародна конкурентоспроможність: сутність та зміст.....	5
2. Стратегії зростання.....	9
3. Глобальний контекст конкурентоспроможності.....	13
ВИСНОВКИ.	17
ЛІТЕРАТУРА.	18
Практична частина контрольної роботи.....	19

Додаток 3

Зразок оформлення списку літератури, що використовується

ЛІТЕРАТУРА

1. Баб'як М.Н. Економічна теорія: Навчальний посібник / М.Н. Баб'як, Л.А. Пешенкова, А.В. Рибчук. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 208 с.
2. Бутук А.И. Экономическая теория: Учебное пособие / А.И. Бутук. – 2-е изд., перераб. и доп. - К.: Викар, 2003.- 668 с.
3. Гальчинський А.С. Економічна теорія: Підручник / А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко. - К.: Вища школа, 2007. – 540 с.
4. Економічна енциклопедія (У трьох томах. Т.1, Т. 2, Т.3.) / Редколегія: С.В. Мочерний (відп. ред.) та інші. – К.: Видавничий центр „Академія”, - 2000, 2001, 2002.- 864 с., 848 с., 952 с.

5. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред.. В.Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2007. – 719 с.

Додаток 4 а

Зразок оформлення посилань

Неокласична школа першорядне значення додає визначенню попиту, виходячи з твердження про те, що “головною вимогою людини є задоволення його потреб, спочатку - життєво необхідних, потім - інших, менш настійних. Отже, на перше місце висувається попит, який є не що інше, як зовнішній вияв більш глибоких потреб людини”¹.

Схильність до споживання - величина відносно постійна, тому “причину порушення рівноваги на товарному ринку потрібно шукати не в процесі виробництва коштів споживання. Це порушення може витікати з диспропорції між пропозицією коштів накопичення і попитом на них”².

¹Пезенти А. Очерки политической экономии. - Т.2. - М.: Прогресс, 1976.- С. 340.

²Жамс Е. История экономической мысли XX века. - М.: Изд-во иностранной литературы, 1959. - С. 250.

Додаток 4 б

Зразок оформлення посилань

“Найбільш знаменний момент, що характеризує заощадження і інвестиції, - затверджує П.Самуельсон, - полягає в тому, що в нашому індустріальному суспільстві вони звичайно здійснюються різними особами і по незалежних один від одного причинах” [8, с. 250-251].

“Багато які економісти вважають, що такий структурний доказ, як міра концентрації або індекс Герфіндаля, недостатній для визначення міри конкурентності ринку. Більш того, вони затверджують, що треба передусім звернути увагу на саму ринкову поведінку фірм” [3, 2 с. 14].

Зразок оформлення таблиці

Таблиця 1.2

Використання компаніями США різних методів амортизації¹

Методи	Роки			
	1986	1987	1988	1989
Прямолінійні	562	566	562	564
Прискорені:				
суми чисел	26	25	20	17
Зменшуваного залишку	65	57	57	57
Одиниць продукції	59	52	62	65
Інші	69	68	69	74

¹Финансовые и инвестиционные показатели деятельности фирмы. - М.: Финансы и статистика, 1991. - С. 27.

Зразок оформлення графіків

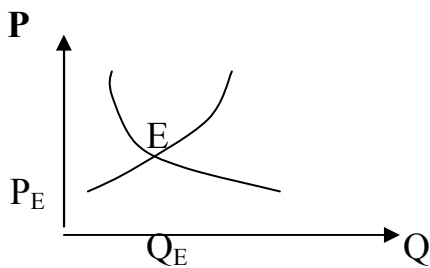

Рис. 2.1. Ціна рівноваги

3. ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

з дисципліни “Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю”

ЧАСТИНА 1.

1. Економічна сутність конкуренції та її роль у ринковій економіці.
2. Міжнародна конкуренція.
3. Види конкурентних середовищ та фактори впливу на конкуренцію.
4. Поняття конкурентоспроможності.
5. Міжнародна конкуренція і конкурентоспроможність.
6. Міжнародний ринок та ринкові ніші.
7. Підприємство і конкурентоспроможність галузі та національної економіки.
8. Типологія стратегій міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
9. Еволюція підходів до формування міжнародних стратегій підприємства.
10. Стратегія збільшення обсягів виробництва.
11. Принципи формування стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
12. Види стратегій міжнародної конкурентоспроможності.
13. Конкурентні стратегії у сфері масового виробництва.
14. Теорія і моделі формування та конкурентоспроможності кластерів.
15. Стратегії регіонального розвитку та формування індустріальних кластерів.
16. «Теорія ромба» М. Портера і формування конкурентних переваг.
17. Кластерні стратегії створення конкурентних переваг.
18. Кластеротворення: передумови, механізми, стратегії.
19. Типові стратегії фірми за М. Портером.
20. Роль уряду в досягненні конкурентоспроможності країни.
21. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: американська (ліберальна) модель регулювання.
22. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: німецька модель господарювання.
23. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: англійська модель ринкової економіки.

24. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: японська модель регулювання ринкових відносин.
25. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: моделі ринку країн, що розвиваються.
26. Особливості управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю в перехідних економіках.
27. Завдання стратегії зростання та передумови посилення міжнародної конкурентоспроможності України.
28. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті розвитку економіки Європейського союзу.
29. Стратегічні пріоритети Північноамериканської зони вільної торгівлі та національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності.
30. Моделі і стратегії розвитку країн Південно-східної Азії.
31. Еволюція інституцій регулювання міжнародних економічних відносин.
32. Міжнародне регулювання руху товарів, послуг і продуктів інтелектуальної власності.
33. Регулювання міжнародних фінансових відносин та міжнародна конкурентоспроможність.
34. Проблема реформування міжнародних економічних організацій.
35. Роль міжнародного валютного фонду у забезпеченні та міжнародної конкурентоспроможності.
36. Суть, причини і тенденції глобалізації.
37. Особливості конкуренції у глобальних галузях.
38. Джерела конкурентної переваги і перешкоди для глобальної конкуренції.
39. Глобальні стратегії підприємств. Порівняння глобальної та багатонаціональної стратегії підприємства.
40. Проблеми підвищення міжнародної конкурентоспроможності слаборозвинених економік в умовах глобалізації.
41. Економічні моделі і стратегії для країн, що розвиваються.
42. Стратегія сталого розвитку та імовірні межі її використання.
43. Проблеми управління міжнародною конкурентоспроможністю в світлі цивілізаційних викликів.
44. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю в умовах постіндустріального і постекономічного суспільства.

45. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та економічні аспекти зіткнення і взаємодії цивілізацій.
46. Цивілізаційні комунікаційні процеси та підвищення міжнародної конкурентоспроможності: Схід - Захід, Північ - Південь.

4. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

1. Економічна сутність конкуренції та її роль у ринковій економіці.
2. Міжнародна конкуренція.
3. Види конкурентних середовищ та фактори впливу на конкуренцію.
4. Поняття конкурентоспроможності.
5. Міжнародна конкуренція і конкурентоспроможність.
6. Міжнародний ринок та ринкові ніші.
7. Підприємство і конкурентоспроможність галузі та національної економіки.
8. Типологія стратегій міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
9. Еволюція підходів до формування міжнародних стратегій підприємства.
10. Стратегія збільшення обсягів виробництва.
11. Принципи формування стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
12. Види стратегій міжнародної конкурентоспроможності.
13. Конкурентні стратегії у сфері масового виробництва.
14. Теорія і моделі формування та конкурентоспроможності кластерів.
15. Стратегії регіонального розвитку та формування індустріальних кластерів.
16. «Теорія ромба» М. Портера і формування конкурентних переваг.
17. Кластерні стратегії створення конкурентних переваг.
18. Кластеротворення: передумови, механізми, стратегії.
19. Типові стратегії фірми за М. Портером.
20. Роль уряду в досягненні конкурентоспроможності країни.
21. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: американська (ліберальна) модель регулювання.
22. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: німецька модель господарювання.
23. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: англійська модель ринкової економіки.

24. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: японська модель регулювання ринкових відносин.
25. Особливості державного регулювання конкуренції у різних країнах: моделі ринку країн, що розвиваються.
26. Особливості управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю в перехідних економіках.
27. Завдання стратегії зростання та передумови посилення міжнародної конкурентоспроможності України.
28. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн в контексті розвитку економіки Європейського союзу.
29. Стратегічні пріоритети Північноамериканської зони вільної торгівлі та національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності.
30. Моделі і стратегії розвитку країн Південно-східної Азії.
31. Еволюція інституцій регулювання міжнародних економічних відносин.
32. Міжнародне регулювання руху товарів, послуг і продуктів інтелектуальної власності.
33. Регулювання міжнародних фінансових відносин та міжнародна конкурентоспроможність.
34. Проблема реформування міжнародних економічних організацій.
35. Роль міжнародного валютного фонду у забезпеченні та міжнародної конкурентоспроможності.
36. Суть, причини і тенденції глобалізації.
37. Особливості конкуренції у глобальних галузях.
38. Джерела конкурентної переваги і перешкоди для глобальної конкуренції.
39. Глобальні стратегії підприємств. Порівняння глобальної та багатонаціональної стратегії підприємства.
40. Проблеми підвищення міжнародної конкурентоспроможності слаборозвинених економік в умовах глобалізації.
41. Економічні моделі і стратегії для країн, що розвиваються.
42. Стратегія сталого розвитку та імовірні межі її використання.
43. Проблеми управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю в світлі цивілізаційних викликів.
44. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах постіндустріального і постекономічного суспільства.

45. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та економічні аспекти зіткнення і взаємодії цивілізацій.
46. Цивілізаційні комунікаційні процеси та підвищення міжнародної конкурентоспроможності: Схід - Захід, Північ - Південь.

5. ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

1.Індекс Хефіндаля-Хіршмана застосовують для визначення рівня:

- а) міжнародності ринку;
- б) інтернаціоналізації ринку;
- в) монополізації;
- г) глобалізації.

2. Диференціація продукту є визначальною ознакою моделі ринку:

- а) досконалої конкуренції;
- б) монополістичної конкуренції;
- в) олігополії;
- г) монополії;

3. Серед ознак монополії немає:

- а) високі бар'єри на входження;
- б) один продавець;
- в) контроль над цінами;
- в) багато виробників даної продукції.

4. Автором теорії абсолютних переваг у міжнародній торгівлі:

- а) А.Сміт;
- б) А.Маршалл;
- в) Ф.Перру;
- г) В. Леонт'єв;
- д) М. Портер.

5. До основних чинників конкурентоспроможності країни не відносяться:

- а) кліматичні умови;
- б) некваліфікована робоча сила;

- в) географічне положення;
- г) природні ресурси;
- д) інформаційна інфраструктура.

6. Промислове птахівництво України отримус конкурентні переваги за рахунок:

- а) доброї транспортної інфраструктури;
- б) вдалої логістики;
- в) надсучасних технологій;
- г) низької зарплати працівників;
- д) допомоги держави.

7. Визначення стратегії розвитку компанії, виходячи із стадії життєвого циклу виробництва та конкурентної позиції певного виду бізнесу, є змістом моделі:

- а) підприємницьких екосистем;
- б) життєвого циклу галузі ADL/LC;
- в) інтелектуального лідерства;
- г) соконкуренції;
- д) "Бостонської матриці".

8. Надренту в умовах сучасної економіки отримують:

- а) виробники;
- б) споживачі;
- в) ТНК;
- г) візіонери;

9. В умовах скорочення учасників ринку буде спостерігатися:

- а) збільшення ціни товару, збільшення обсягу продажу;
- б) зменшення ціни товару, збільшення обсягу продажу;
- в) зменшення ціни товару, зменшення обсягу продажу;
- г) збільшення ціни товару, зменшення обсягу продажу.

10. Фармакологічна індустрія Швейцарії є типовим прикладом:

- а) технологічного кластера;

- б) латерального кластера;
- в) територіального кластера;
- г) товарно-виробничого кластера;
- д) змішаного кластера.

11. Серед складових глобальної стратегії фірми немає:

- а) геоекономічної конфігурації;
- б) координації діяльності;
- в) альянсів;
- г) системи обліку та контролю.

12. Які з нижчеперелічених заходів збільшують пропозицію іноземної валюти в обмін на вітчизняну:

- а) імпорт капіталу;
- б) експорт товарів та послуг;
- в) імпорт послуг;
- г) експорт капіталу.

13. Якщо країна з високим рівнем інфляції для того, щоб стримати інфляцію, проводить рестрикційну грошову політику, це призводить до:

- а) підвищення конкурентоспроможності продукції цієї країни;
- б) підвищення обмінного курсу цієї країни;
- в) збільшення експорту;
- г) зниження обмінного курсу країни.

14. Що з наведеного нижче не може вирішити проблему зниження конкурентоспроможності продукції провідних країн внаслідок подорожчання робочої сили:

- а) автоматизація виробництва;
- б) перенесення трудомістких операцій за кордон;
- в) збільшення трудомісткості продукції;
- г) залучення трудових мігрантів.

15. Ліберальність моделі державного управління в США пояснюється:

- а) поступовістю формування системи управління від місцевого до національного;
- б) тим, що в історії країни було мало критичних моментів;
- в) колоніальним минулим країни;
- г) правильно а, б.

16. Характерною ознакою постіндустріальної економіки є переважання:

- а) сфери послуг;
- б) видобувної промисловості;
- в) переробної промисловості;
- г) сільського господарства.

17. Дотримання принципу мобільності й адаптивності організаційної структури управління ЗЕД передбачає:

- а) відсутність дублювання функцій управління;
- б) можливість створення тимчасових робочих груп;
- в) децентралізацію функцій управління;
- г) врахування часових та географічних особливостей міжнародного бізнесу.

18. Яка з корпоративних культур найбільшою мірою спрямована на рішення конкретних задач:

- а) "сім'я";
- б) "інкубатор";
- в) "Ейфелева вежа";
- г) "керована ракета".

19. Письмове звернення до продавця з проханням вислати йому оферту за умовами, бажаними для покупця, – це:

- а) контроферта;
- б) запит;
- в) замовлення;

г) комерційний лист.

20. Для ковзної ціни ліміт ковзання визначається як:

а) верхня межа у відсотках до договірної ціни, за якою перегляд ціни не здійснюється;

б) нижня межа у відсотках до договірної ціни, за якою перегляд ціни не здійснюється;

в) "коридор" (верхня та нижня межі), за якими перегляд ціни не здійснюється;

г) термін, протягом якого потрібно закупити всі необхідні матеріали для виконання замовлення.

21. Відносним показником ЗЕД підприємства є:

а) коефіцієнт виконання зобов'язань з експорту/ імпорту;

б) кількість задоволених рекламаций;

в) обсяг експорту нових товарів;

г) географічна структура експорту/імпорту.

22. До франчайзингових відносяться комерційні операції, що передбачають :

а) виключно натуральний обмін кінцевими товарами між партнерами;

б) передачу продавцем покупцю право на використання своєї торгової марки та безперервне вливання необхідних активів у спеціально створене для цього підприємство;

в) поставку однією стороною сировини, напівфабрикатів, комплектуючих для їх подальшої переробки у країні торгового партнера і зворотну поставку готових виробів у країну первісного експорту;

г) укладання двох контрактів, у першому з яких оголюється продаж комплектного устаткування, у другому – зустрічна поставка частини обладнання для комплектації цього устаткування.

23. Яка з наведених цінових стратегій фірми-експортера є ефективною виключно у короткостроковому періоді:

а) "витрати +";

б) захисна;

- в) "зняття вершків";
- г) політика "збиткового лідера".

24. Основною причиною введення територіальних обмежень для проведення торгових операцій посередників є:

- а) спрощення системи контролю за їх діяльністю;
- б) максимальне територіальне охоплення ринку;
- в) необхідність дотримання вимог антимонопольного законодавства;
- г) бажання продавця виключити конкуренцію між декількома його посередниками на одній і тій же території.

25. Фірми, що випускають та/або експортують продукцію широкого асортименту з різною технологією виготовлення, віддають перевагу структурі управління ЗЕД:

- а) лінійно-функціональній;
- б) товарно-галузевій;
- в) регіональній;
- г) сегментаційній;
- д) матричній.

26. Яка з наведених пошукових сегментацій майбутніх зовнішніх ринків збуту дозволить фірмі мінімізувати витрати, пов'язані із можливою доробкою експортного товару:

- а) виявлення універсального, однотипного сегменту ринку у всіх або більшості зарубіжних країн;
- б) пошук різних сегментів в кожній країні, яка могла б зацікавитися нашим товаром;
- в) виявлення країн з попитом на однорідні товари;
- г) пошук ринків з урахуванням необхідності модифікації товару.

27. Вважається, що оплата товару(послуги) здійснюється в кредит, якщо термін від вручення імпортеру товаророзпорядчих документів до моменту оплати перевищує:

- а) 3 дні;
- б) тиждень;

- в) 10 днів;
- г) 14 днів;
- д) місяць.

28. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" закріплює виключне право власності суб'єктів господарювання на всі одержані ними результати ЗЕД у принципі:

- а) суверенітету у здійсненні ЗЕД;
- б) свободи ЗЕД;
- в) захисту інтересів суб'єктів ЗЕД;
- г) верховенства закону.

29. До абсолютних показників ЗЕД підприємства відноситься:

- а) індекс ліквідності активів;
- б) обсяг експорту нових товарів;
- в) географічна структура експорту/імпорту;
- г) валютна ефективність експорту/імпорту.

30. Який із наведених факторів, істотно не впливає на вартість міжнародного товарного кредиту:

- а) Яка з гострота конкуренції на грошовому ринку країни-експортера;
- б) темпи інфляції;
- в) митні ставки;
- г) банківське законодавство;
- д) політична нестабільність у країні імпортера.

31. Способом визначення величини винагороди, який максимально відповідає економічним інтересам торгових посередників, є:

- а) відсоток до експортних цін;
- б) винагорода за окремі доручення;
- в) різниця цін;
- г) аналіз конкурентних пропозицій.

32. Чому буде дорівнювати валютна ефективність експортної операції, якщо експортується партія товару ($Q=10$ шт.), загальні витрати на виробництво і реалізацію якої дорівнюють 35000 грн. Експортна ціна одиниці товару 750\$:

- а) 0,214 \$/грн;
- б) 5,1 \$/грн;
- в) 1,6 \$/грн;
- г) 0,5 \$/грн.

33. Розмір якої знижки, як правило, відповідає розміру позичкового відсотка на грошовому ринку в даний момент:

- а) оптова знижка;
- б) спеціальна знижка;
- в) знижка "сконто";
- г) дилерська знижка;
- д) сезонна знижка.

34. Метод ціноутворення, що передбачає визначення ціни за географічним принципом, коли фірма стягує з усіх замовників, незалежно від їх місцезнаходження, одну й ту саму ціну, додаючи до неї витрати на доставку товару – це метод:

- а) установлення цін на основі закритих торгів;
- б) ціноутворення на основі відчутної споживчої цінності;
- в) установлення єдиної ціни з включеними у неї витратами на доставку;
- г) ціна FOB у місці виробництва;
- д) зональних цін.

35. Яка з міжнародних комерційних операцій вважається здійсненою, якщо має місце дворазовий перетин кордону країни (при ввезенні чи вивезенні) партією товару:

- а) реекспорт;
- б) непрямий імпорт;
- в) бартер;
- г) зустрічні закупки.

36. У структурі логістичних витрат підприємства у розвинених країнах найбільша питома вага припадає на:

- а) транспортні витрати;
- б) витрати на управління запасами;
- в) витрати на адміністративно-управлінські функції;
- г) заробітну платню відповідників працівників і службовців.

37. Умови FAS "Інкотермс" 2010 означають, що:

- а) усі ризики, що пов'язані з доставкою, несе покупець;
- б) усі витрати і ризики, що пов'язані з доставкою товару до місця призначення несе покупець;
- в) усі витрати і ризики, що пов'язані з доставкою товару, несе продавець;
- г) усі витрати щодо транспортування товару несе продавець.

38. Відтерміновані поставки реального товару за цінами на момент їх фактичного здійснення з урахуванням прогнозованої динаміки цін – це операції:

- а) "spot";
- б) форвард;
- в) ф'ючерс;
- г) хеджування.

39. Яка з транспортних логістичних схем передбачає систему доставки напівфабрикатів та комплектуючих через рівні проміжки часу:

- а) "Just in time";
- б) "Kanban";
- в) "Distribution requirements planning";
- г) "Logistic requirements planning";
- д) "Quick Response Method".

40. Страхування корпусів транспортних засобів у міжнародній практиці отримує скорочену назву:

- а) траско;
- б) каско;
- в) карго;

- г) ностро;
- д) "зелена карта".

41. При розрахунку митної вартості товару використовується офіційний валютний курс на день:

- а) підписання контракту;
- б) перетину кордону партією товару;
- в) надходження валютної виручки;
- г) отримання товару безпосереднім споживачем.

